

TÍÐINDI

IKKI ALLIR SKEMMMARAR ERU PEDOFILAR

Okkara stereotypiska fatan av skemmarum kann gera, at nakrir skemmarar sleppa undan, sigur David Finkelhor, granskari

Danjal av Rana

Á ráðstevnuni um barnamis-handling og vanrøkt, sum er í Norðurlandahúsinum í hesum døgum, hevði David Finkelhor eina framløgu. Hann er stjóri í granskingar-stovninum Brotsverk móti børnum.

David Finkelhor luttok eisini á tí fyrstu ráðstevnuni hjá NFBO av hesum slag-num. Hann er tí gamal í garði á hesum økinum og hevur drúgvur royndir sum granskari.

Á ráðstevnuni í Norðurlandahúsinum tosaði hann um, hvat vit hava lært frá granskingini á økinum seinastu 30 árini.

Stór framstig seinastu árin

David Finkelhor vísti á, at stór framstig eru tikin á økinum.

- Tá eg var barn, tosaði eingin um kynsligan ágang,

men hetta seinasta ættarliðið hava vit sæð eina kollveltandi broyting. Nú hava vit hundrað túsundtals fólk, sum arbeiða á økinum, hópini av gransking og annað, segði hann.

Hann vísti á, at kynsligin um kynsligan ágang er voksin nógv, samstundis sum tølini fyri mimsbrúki eru fallin nakað. Tó metur hann, at tíðin er komin at rætta upp á nakrar skeivleikar, sum fólkafatanin hevur av kynsligum ágangi. Hann heldur millum annað, at nógv av almenna kjakinum er merkt av eini stereotypiskari fatan av, hvussu ein skemmari er ella sær út. Hetta kann geva øðrum skemmarum lætt spæl.

Ikki allir eru pedofilar

Hann segði millum annað, at granskingin vísir, at ikki øll, sum eru sek í kynsligum ágangi móti børnum, eru pedofil.

David Finkelhor, granskari

- Helvtin av øllum børnum, sum verða misbrúkt, eru komin væl upp í kynbúningaráldur (ella post-pubescent, sum er enska orðið). Harumframt er ein triðingur av brotsmonnum sjálvi ung, og tí ikki pedofil, segði David Finkelhor.

Hann vísti eisini á, at ikki allir skemmarar eru lostafullir, tað vil siga, at teirra fremsta endamál við sambandinum við tey ungu ikki er eitt kynsligt samband.

Hann býtir brotsmenninar í triggjar bólkar: Teir lostafullu, teir, har girndin er í teimum og teir vita av tí, og so teir, sum bráðliga hava møguleikan at gera sær dælt av eini stöðu.

Tey lostafullu eru menn og kvinnur, sum vita at tey gírnast eftir ungum og børnum og tí tilvitað royna at koma í stöður, har tey kunnu handla upp á gerðina. Tey leita eftir umhvørvum, har nógv børn ella ung ferðast.

Tann næsti bólkurin er

tey, sum vita at girndin er í teimum, men sum fyri tað mesta halda seg í skinninum. Tó so, tá tey fáa eitt innskot, megna tey ikki at standa ímóti.

Onkrir gerast skemmarar av tilvild

Triðji bólkurin eru fólk, sum ikki eru lostafull og ikki gírnast eftir børnum ella ungum sum heild. Tey fáa tætt samband við eitt barn og mest sum av tilvild nærkast hetta sambandið einum

kynsligum forholðið. David Finkelhor heldur, at hetta seinasta allarhelst oftari er veruleikin enn vit halda. Men hetta skapar eisini ein trupulleika, tí hesar stöðurnar eru tær torførastu at steðga.

Hann vísir á, at einans ein av 10, sum er dømdur fyri at gera seg inn á børn, hevur gjørt seg inn á børn áður.

David Finkelhor sigur, at júst hesar misfatanir av, hvussu ein, sum ger seg inn á børn sær út, ger at tað er so torført at steðga teimum. Talan er ofta um væl útbúgvin fólk við betri sosialum førleikum enn vanligir brotsmenn, sigur hann.

Hann heldur tí, at vit mugu umhugsast, hvussu vit tosa við børn okkara kynsliga misnýtslu.

- Vit siga millum annað við børn okkara, at tey ikki skulu tosa við fremmand fólk á netinum. Veruleikin er, at tað gera tey ikki. Børn undir 12 samskifta so at siga ongantíð við fremmand á netinum. Tí hava júst hesi ráðini onga ávirkan á at steðga ágangi móti børnum, sigur hann.

Tá mamma slær

Børn uppliva harðskap frá mammuni annarleiðis enn harðskapin frá pápanum. Kanska er orsøkin at børnini hava ymiskt tilknýti til foreldrini, sigur granskari

Danjal av Rana

Ein av fyrilestrarhaldarunum á stóru ráðstevnuni um harðskap móti børnum, sum er í Norðurlandahúsinum í hesum døgum, helt ein fyrilestur um, hvussu tað ávirkar børnini, tá mammur sláa.

Carl Göran Svedin, professari á lærda háskúlanum í Linköping, sigur at hagtøl frá hansara gransking vísa, at mammur sláa nærum líka ofta sum pápar, hóast tað í almenna rúminum er vanligari at tosa um pápar, sum sláa.

Hann hevur tí granska nærri, um tað ávirkar børnini á sama hátt, líka mikið hvat av foreldrunum tað er, sum slær børnini. Granskingin vísir, at munur er á, sigur hann.

Hevur drúgvri ávirkan

Svenski professarin sigur, at tað tykist, sum harðskapur frá mammuni á ein hátt situr longri eftir í børnunum.

Hann hevur granskað, hvussu forholðið millum foreldur og barn ávirkast av harðskapinum. Ein av

spurningunum, sum verður settur, er um mamma ella pápi hava verið harðlig seinasta árið.

Her vísir tað seg, at tað hevur onga ávirkan á forholðið við mammuna, um hon hevur verið harðlig seinasta árið ella ikki. Tað vil siga, at harðskapurin frá mammuni situr longur eftir í tilvitskuni hjá barninum og hevur størri ávirkan á forholðið teirra millum, enn tá pápin er harðligur.

Pápin slær harðari

Tí tølini fyri harðskap frá pápanum vísa týðiliga, at

harðskapur seinasta árið hevur eina nógv størri ávirkan. Carl Göran Svedin heldur, at hetta kanska eisini hevur samanhag við, at pápin slær harðari og tí eru skaðarnir størri.

Hann hevur eisini hugt eftir, um harðskapurin ávirkar bæði kropsligu og sálarligu heilsuna hjá børnunum. Eisini her vísir tað seg, at munur er millum kynini. Hjá gentum vísir

tað seg, at bæði slag av harðskapi og tittleiki hava eina beinleiðis ávirkan á bæði kropsligu og sálarligu heilsu teirra. Hjá dreingjum vísir tað seg kortini, at tittleikin, altso hvussu ofta foreldrini eru harðlig, ávirkar sálarligu heilsuna, meðan slagi av harðskapi er avgerandi fyri kropsligu heilsuna.

Hann sigur eisini, at tað tykist, sum børnini tulka

harðskapin frá mammuni annarleiðis enn harðskapin frá pápanum. Granskingin vísir, at tá mamma slær, siga børnini, at mamma hevur minni umsorgan fyri sær enn áður, men tá pápin slær, vísir tað, at pápin er strangari og meiri stýrandi enn áður. Ein av orsøkunum til hetta kann vera, at børnini vanligi síggja mammu sum fremsta umsorganarpersónin í familjunni, meðan pápin er tann, sum ræður.

Tað er NFBO, norðurlendski felagsskapurin móti barnamisbrúki og umsorganarsvik, sum skipar fyri ráðstevnuni, sum er hin tíggjunda av slagnum. Slakir 300 luttakarar eru á ráðstevnuni, eini 230 útlendingar og 60 føroyingar.

Ráðstevnan, sum er í Norðurlandahúsinum, byrjaði sunnukvøldið og endar mikudagin.